

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemoria Strandskyddet vid små sjöar och smala vattendrag

Er beteckning: KN2024/02252

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Hallands län delar uppfattningen att tillämpningen av strandskyddsbestämmelserna behöver bli mer likvärdig över landet och att det finns behov av att anpassa strandskyddslagstiftningen så att den blir mer ändamålsenlig. Länsstyrelsen i Hallands län avstyrker dock förslaget att helt slopa strandskyddet vid små sjöar och smala vattendrag (nedan kallade småvatten). Även småvatten och naturmiljöer intill bidrar till att upprätthålla den gröna infrastrukturen, av vikt för bevarandet av biologisk mångfald och därmed också av bidragande betydelse för att kunna nå Sveriges miljökvalitetsmål och EU-åtaganden.

Länsstyrelsen i Hallands län avstyrker förslaget att strandskydd vid småvatten ska begränsas till fall när ett område har *särskild betydelse* för något av strandskyddets syften. I stället bör strandskyddet generellt minskas till 30 meter som är den skyddszon inom vilken de största naturvärdena förväntas finnas.

Länsstyrelsen i Hallands län är enig i uppfattningen att strandskyddet inom en och samma fastighet, där vattendraget i stort är maximalt två meter brett, kan upphävas i ytterligare del upp till tre meter i bredd. Länsstyrelsen menar dock att strandskyddet ska kvarstå med en riktlinje på 30 meter.

Länsstyrelsens synpunkter

Förslag att strandskydd inte ska gälla vid mindre insjöar eller vattendrag

Länsstyrelsen i Hallands län avstyrker förslaget om att strandskydd som huvudregel inte ska gälla vid insjöar som är en hektar eller mindre och vid sådana sträckor av ett vattendrag som är två meter eller smalare.

Även vid mindre vatten spelar strandskyddet en fortsatt viktig roll för att begränsa negativ påverkan på strandnära områden. Mindre vattendrag utgör

viktiga strukturer och spridningskorridorer och ingår allt som oftast som delar i en större helhet där de bidrar till uppväxt- och livsmiljöer för växt- och djurliv samt renar och reglerar vatten.

Strandskyddet kring små vattendrag ger ett automatiskt skydd av vattendragens svämplan som både är av ekologisk betydelse och av betydelse för landskapets förmåga att fördröja vatten vid kraftiga regn. Vattenkvalitet och naturvärden i vattendrag påverkas i hög grad av vad som sker i strandzonen och i uppströms belägna vattenområden som tillkommande små biflöden och diken. Naturliga strandzoner och svämplan fångar även upp näringsämnen och föroreningar och minskar mängden övergödande ämnen och föroreningar som når vattendragen. Att bevara svämplan kring de små vattendragen minskar risken för översvämning både på plats och nedströms där det kan finnas översvämningskänslig bebyggelse och infrastruktur i strandnära lägen. Funktionerna hos strandzoner och svämplan kommer bli allt viktigare i ett förändrat klimat.

I Hallands län utgör många mindre vattendrag bra lekområden för havsöring och kan även ha förekomst av flodpärlmussla. Även bottenfaunan är rik i många av de mindre vattendragen. Ett generellt upphävande av strandskyddet vid mindre vattendrag medför en betydande risk för exploatering och förlust av sådana värden.

Länsstyrelsen i Hallands län menar att strandskyddet vid aktuella småvatten, i stället för att tas bort i sin helhet, bör minskas till 30 meter som är den skyddszon inom vilken de största naturvärdena förväntas finnas. Inom den zonen bedöms strandskyddets syften fortsatt kunna uppnås.

Miljö kvalitetsmål och EU-åtaganden

Framför allt bedöms förslaget inverka negativt på möjligheten att nå målen ”levande sjöar och vattendrag”, ”myllrande våtmarker” samt ”ett rikt växt- och djurliv”. I promemorian bedöms påverkan på målen som obetydlig men med tanke på den stora mängd vattendrag och den stora areal strandskyddad mark som upphävs genom förslaget så får det snarare anses vara en betydande risk för påtaglig påverkan.

Förslaget riskerar att motverka EU-åtaganden och förutsättningar att nå eller bevara gynnsam bevarandestatus för arter och naturtyper samt, bibehålla/uppnå god ekologisk status kopplat till miljö kvalitetsnormer i de mindre vattendragen vars strandskydd försvinner. Åtagandena innefattar bland annat *icke försämringskraven* i artikel 6 i art- och habitatdirektivet, i ramdirektivet för vatten och i förordningen om restaurering av natur. Inom den övergripande parametern morfologi bedöms ett vattendrags närområde till 30 meter från

strandlinjen. Vid ökad exploatering riskerar flertalet ingående kvalitetsfaktorer att påverkas negativt, vilket enligt vattendirektivet inte får ske.

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram bygger mycket på att myndigheterna genom tillsyn och tillståndsprövningar ska bidra till att nå miljökvalitetsnormerna. Borttagandet av det generella strandskyddet vid mindre insjöar och smala vattendrag skulle försvåra möjligheten att genom Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram nå god status för morfologi och därmed för biologi i vattenförekomster. Skulle lagförslaget genomföras kommer behovet av kompetensutveckling hos kommunerna kring vattendirektivet och morfologisk påverkan troligen att krävas.

Förslag att Länsstyrelsen får möjlighet att besluta att strandskydd ska gälla när ett område har särskild betydelse för något av strandskyddets syften

Definitionen av vad som kan utgöra områden av *särskild betydelse* för något av strandskyddets syften kräver ett förtydligande för att skapa en samsyn och rättssäker tillämpning. Länsstyrelsen i Halland läns bedömning är, som redogjorts ovan, att även närområdet till mindre vattendrag som regel alltid har sådan betydelse för ekologisk funktion och välfungerande vattenmiljöer. Ett exempel är hur den nuvarande tillämpningen av strandskyddet vid småvatten i länet har betydelse som bevarandeåtgärd i flertalet Natura 2000-områden och i anslutning till dessa.

I promemorian framgår att länsstyrelsernas resursbehov bedöms bli oförändrade till följd av de föreslagna lagändringarna. I den bedömningen har hänsyn inte tagits till den tidsåtgång som krävs för att besluta om ett återinförande av strandskyddet vid småvatten som har höga värden och där strandskydd är motiverat.

Att inventera och sedan utforma välmotiverade beslut till den 1 juli 2025 bedömer Länsstyrelsen som mycket svårt även om länsstyrelserna tillförs betydande resurser.

Förslag att strandskyddet ska kunna upphävas vid vattendrag som är upp till tre meter breda

Länsstyrelsen i Hallands län avstyrker förslaget om att upphäva strandskydd vid vattendrag som är upp till tre meter utan krav på att lämna ett område för fri passage.

Länsstyrelsen är förvisso enig i uppfattningen om att ett fragmenterat strandskydd från samma småvatten inom en och samma fastighet kan uppfattas som omotiverat och inskränkande. Att därför kunna upphäva strandskyddet för

angränsande avsnitt som uppgår till tre meter, är en rimlig lättnad av skyddet ifall den största delen av det angränsande vattnet är maximalt två meter brett inom samma fastighet. Möjligheten bör dock inte göras utan att lämna en strandskyddszon. Den kvarlämnade skyddszone bör följa samma riktlinje som vid andra upphävanden, det vill säga 30 meter. Liksom idag ska skyddszone kunna kortas ner efter bedömning om så är möjligt i det enskilda fallet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Anders Thornberg med miljöhandläggare Anna Ohlsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också miljövärdsdirektör Per Leander, biträdande enhetschef AnnaKarin Sandholm, naturvårdshandläggare Malin Johansson samt planarkitekt Josefine Carlsson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia

kn.nm@regeringskansliet.se